

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

X. post Trinitatem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

deberem restituere, quæ fortasse secundum Deum mea non sunt, medieta-
tem honorum non retinerem, imo & ipse simul egerem. Siue egeas, siue abū-
des, nunquam eris tutus in tua conscientia, si habes quod restituere teneris,
& non restituis, aut si animo retinendi sic mortuus fueris, actum erit de ani-
ma tua. Noli, noli diuitias arctius diligere, quam animam tuam. Si etiam
omnia quæ habes, tua non fuerint, relinque omnia, & nudus libera te. Ha-
ber Dominus si illum quaesieris, vnde pascat te, qui pascit etiam volucres cae-
li, qui pascit quoque Tartaros & Paganos & hæreticos. Scito quia melius
tibi erit, te pauperem, & diuitijs propter restitutionem alienorum nudatum
intrare in regnum caelorum, quam multis opibus refertum mitti in ge-
hennam ignis. A quo nos seruet omnes Deus & Dominus noster Iesus Chri-
stus, cum Patre & Spiritu sancto benedictus in secula, Amen.

DOMINICA X. POST DOMINICAM S. TRI-
nitatis, Epistola B. Pauli Apostoli I. ad Corinth. XII.

Sciatis quoniam cum gentes essetis, ad simulachra muta prout du-
cebamini euntes. Ideo notum vobis facio, quod nemo in spiritu
Dei loquens, dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere, Domi-
nus Iesus, nisi in Spiritu sancto. Diuisiones vero gratiarum sunt,
idem autem spiritus. Et diuisiones ministracionum sunt, idem autem Domi-
nus. Et diuisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnibus
omnibus. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Alij qui-
dem per Spiritum datur sermo sapientie, alij autem sermo scientie secundum eun-
dem Spiritum. Alteri fides in eodem spiritu, alij gratia sanctorum in vno spi-
ritu, alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera
linguarum, alij interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur vnus at-
que idem spiritus, diuidens singulis, prout vult.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Crescente fide Christianorum paulatim linguarum gratia minueba-
tur ac rarefcebat. Vnde nonnulli contristati, qui hac gratia carebant,
alijs eam habentibus ceperunt inuidere, quasi linguarum gratia ex-
cellentior alijs esset charifmanibus. Ideirco Apostolus eos ad pacem compo-
nens, ait De spiritualibus, hoc est, de donis sancti Spiritus propter quæ ma-
iores superbiunt, & minores inuident aut diffidunt, nolo vos ignorare: quia
cum essetis in paganismo idolorum cultores, ibatis ad simulachra muta (si-
cut Psalmista dicit: *Simulachra gentium argentum & aurum, opera manuum homi-
num. Os habent, & non loquentur, oculos habent & non videbunt, &c.*) quomodo à
maligno spiritu in vestram perditionem ducebamini. Itaque si diabolicus
spiritus vos ducebat vnus, alios ad alia simulachra, & alios ad alia: cur non
modo vos quoque vnus spiritus diuinus ducat alios ad hæc opera bona,
alios ad alia, imo illis hæc dona, alijs dona alia tribuat? Vnus enim spiritus
bonus est in omnibus vobis, cuius multiformia sunt dona, tametsi non om-
nes om-

Math. 6.
Lucæ 12.

Psalm. 135.

nes omnia, sed diuersi diuersa ab eodem recipiatis. Sequitur: Ideo vobis hoc manifestato, neminem in spiritu Dei loquentem dicere anathema Iesu. Quasi diceret: Si quis dixerit anathema Iesu, hic non spiritu Dei, sed satanico loquitur. Quisquis enim Spiritus sancti instinctu gubernatur, ille nec mente, nec lingua, nec opere agit quicquam, vnde Christus contemnatur aut inhonoretur. Est autem *anathema* interpretatus, siue perditio, siue detestatio. Nemo itaque in spiritu Dei loquens dicit anathema Iesu. Quia per spiritum Dei abstinetur à malo, & fit bonum. Et nemo potest dicere cognitione, affectione, verbo & opere: Dominus Iesus, illum scilicet in Dominum eligendo, se verò illi in seruum obsignando, puta vt dicat mente, dicat voce, dicat opere, dicatque veritate: Dominus meus est Iesus Christus, & ego sum seruus eius, nisi in Spiritu sancto. Vnde liquet contrarium non esse quod Dominus dicit: *Non omnis qui dicit mihi: Domine, Domine, hoc est, non omnis* Math. 7. qui voce nuda & informi hæc deuotione dicit, *intra bit in regnum caelorum*: sed qui me diligens, ac propterea meam implens voluntatem, re ipsa me suum agnoscit & vocat Dominum, ille intrabit in regnum caelorum. Hoc enim est, in Spiritu sancto dicere: Dominum suum esse Iesum. Est præterea sciendum omnibus electis esse commune, vt Spiritus sancti participes sint, quamuis gratiæ, quas ab vno spiritu percipiunt, variz & multiformes sint. Propterea sequitur: Diuisiones verò gratiarum sunt, vnus verò spiritus. Pro quo sciendum, non parum interesse inter gratiam, quæ gratum faciens dicitur, & eam quæ dicitur gratis data. Nam gratia gratum faciens est forma spiritualis, sine meritis nostris nobis data, quæ habentem facit acceptum Deo seu gratum, operaque eius reddit, vt sint bona, non solam moraliter, quomodo paganorum & philosophorum virtutes & opera præclara dicebantur bona: sed coram Deo hæc adeousque reddit bona, vt præmio quoque, hoc est, vt felicitate æterna à Deo censeantur digna.

Anathema
quid sonet.

Math. 7.

Gratia gra-
tum faciens
quid sit.

Gratia gratis
data quid sit.

Porro gratia gratis data, quodlibet donum est à Deo gratis homini concessum, naturæ excedens facultatem, quo alter alteri ad salutem cooperatur. Per hanc gratiam solam homo nõ iustificatur: disponitur tamen ad gratiam priorem, hoc est, ad gratiam gratum facientem. Quæ gratia gratum faciens adeo nobis est necessaria, vt sine illa seducatur homo, & ad peccandum trahatur. Quod Paulus Corinthijs obiecit, quia ad simulachra muta, hoc est, ad idololatriam à spiritu malo, non aliter ac à lupo ouicula in sylua lananda, ducebantur falsebanturque ab auruspicibus, magis & demonum præstigijs. Id quoque ideo præcipuè illis contigit, quod non haberunt in se gratiam Dei gratum facientem, quæ illos protegeret, illuminaret ac dirigeret. Non enim *sufficientes sanis, cogitare aliquid saluiferum ex nobis, anquam ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Qui per Osee quoque dicit: *Perditio tua ex te Israel: in me tantum modo auxilium tuum.* Gratia igitur gratum faciens nobis, ne fallamur neve deuiemus, est necessaria. Deinde est præterea adeo utilis, vt nemo illius instinctum sequens peccet: quia nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Iesu. Tertio iterum necessaria est, quia nemo potest dicere Dominum Iesum, nisi in Spiritu sancto. Deinde loquitur Apostolus de gratijs gratis datis, quæ ad utilitatem & ædificationem dantur Ecclesiæ. Diuisiones itaque gratiarum sunt, quia alius hanc, alius aliam

1. Cor. 12.

1. Cor. 5.

Osee 12.

AAAA acci-

T. V
21

Rom. 12.

accipit: idem tamen est spiritus, qui has distribuit, vt quod vni datur, etiam alteri per subuentionem & communicationem mutuam sit datum. Hoc enim modo (id est, quemadmodum corporis vnus membra suos actus & dona & que sibi communicant & participant) Dei nos dona, & quicquid à Deo accepimus, inuicem impartiri decet. Et diuisiones ministracionum sunt, quo varia sunt ministeria, varia ministracionum officia: sub vno tamen Domino Iesu, à quo ministeria omnia ordinantur in vtilitatem membrorum Ecclesie, vt ab omnibus vni seruiatur Domino, dum suum vnusquisque donum aut ministerium, quod habet, Dei famulis pro eiusdem amore exhibet. Itaque per ministraciones, seu ministeria Ecclesiastica, ordinatur graduum munia intelliguntur, puta episcoporum, presbyterorum, diaconorum, &c. Et diuisiones operationum sunt, quas agunt electi: idem tamen est Deus Pater, qui operatur bona omnia in omnibus. Neque enim in vno omnia operatur, ne ille dum alijs non eger, superbiat, sed in omnibus omnia, vt que in seipso quis non habet, habeat in alio, & ita maneat charitas. In omnibus itaque electis Dei, est Spiritus sanctus, quibus datur manifestatio eiusdem spiritus, hoc est, vnicuique datur donum gratie, per quod alij manifestetur Spiritus sanctus inesse ad vtilitatem illius in quo est, & aliorum, vt de accepto dono multis proficit.

Dona scientie & sapientie quomodo differant

Nam alij quidem datur non tam sapientia, quam sermo sapientie, vti sapientie donum, quod habet in se, differere possit etiam alijs. Datur autem hoc donum non per humanum ingenium, nec literarum studio quaesitum, sed per Spiritum sanctum. Alij datur sermo scientie, qua cognitionem quis recipit loquendi & instruendi circa actiones rerum temporalium. Differunt itaque donum scientie à dono sapientie: hoc enim versatur in contemplatione cognitioneque diuinorum, illud verò (vt dixi) versatur circa actiones humanas rerum temporalium: datur tamen & que secundum eundem spiritum. Alteri datur fides, id est, constantia fidei in eodem spiritu, vt quamuis illiteratus aut inidoneus sit ad fidem predicandam, nullo tamen mouetur metu ad confitendum Christum, & ad patiendum quicquid pro fide eius. Alteri gratia datur sanitatum, qua curet infirmos verbo & virtute Dei, idque in vno spiritu. Alij operatio virtutum & gratia graduum miraculorum datur, vt sunt mortuorum suscitatio, aut illatio in igne seu tormentis. Alij discretio datur spirituum, qua bonum à malo spirituum discernat: seu cognitio sagax iudiciumque rectum in discernendis his, quæ in aliorum cordibus aguntur. Alij dantur genera linguarum, quo varijs linguis salutaria enunciet. Alij interpretatio sermonum, quo visiones propheticas obscurasque sensus scripturæ elucidet. Hæc autem omnia quamuis diuersa & varia sint, operatur vnus idemque Spiritus, cum Patre Filioque substantialiter vnus Deus, diuidens singulis, vni hoc, alteri aliud, sicut vult, vt enim ex membris singulis corpus Christi mysticum, id est, Ecclesia totum percipiat, quomodo totum corpus audit, videt, loquitur, & cætera, cum sint singularia tantum membra, quæ singulares pro cunctis & singulis membris hos actus habeant.

EXEGL.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE X.

post Dominicam Sanctae Trinitatis, Luca XIX.

Nillum nobis legi potest Evangelium, quod non olei guttas nobis stiller, hoc est, quod non divinae bonitatis ac misericordiae nobis signa beneficiaque nobis insinuet. Superiore enim Dominica eos docuit, qui multis abstinentijs, ieiunijs, exercitijsque corporalibus se fatigare affligereque nesciunt, peccata sua elemosynis redimere, & rationem quam sumus redditori, omnes monuit praemeditari: hic vero ostendit, his qui vitam hic agunt in omni tranquillitate & pace, iuxta seculi iudicium felicem, quibus omnia iuxta desideria eorum & ex sententia illis in hoc mundo eveniunt, quam tristem habeant expectare mortem, quamque calamitosum exitum. Adeo ut haec ipse quoque Saluator noster praemeditans, ex compassione lacrymas vberes propterea funderet. Per istum autem flerum futurum, infelicem nostrum exitum ab hac vita, sub figura nobis manifestat excidij civitatis. Quomodo enim huic civitati sanguinum, quae sibi, id est, Christo, Prophetis, Apostolis, sanctisque omnibus duram opposuit ceruicem, futuram praenunciabat calamitatem: ita multo magis per spiritualem significationem, malum & excidium nostrum sempiternum nobis insinuatum intelligamus oportet. Dicit igitur Evangelista Lucas:

Cum appropinquasset Iesus Hierusalem, videns civitatem, fleuit super illam, dicens:

Haec historia Evangelica eo tempore facta cognoscitur, quando ultimo advenit Hierosolymam ante suam passionem. Nam quod eodem sero exierat in Bethaniam, crastinaque luce redierit, non ita accipiendum est, quasi ab Hierusalem recesserit, quia parum ab Hierusalem Bethania distabat: quare etiam Bethania constitutus, dici poterat Hierosolymis esse. Itaque in ultimo eius aduentu ad Hierusalem, ubi afinam & eius pullum sibi adhaesi fecerat, & de monte descenderet oliuarum, videre poterat omnia civitatis aedificia. Et quanquam semper & civitatem & incolas civitatis, animosque inqueretur incolarum, hic tamen dicitur, quod videns civitatem dixerit: quo indicaret Evangelista civitatis inspectionem illi occasionem praestitisse, aut potius occasionem sibi illum ex aspectu civitatis sumere voluisse, unde flendi illi materia occurreret. Non tamen passione aliqua praecipuus creditur Dominus Iesus (suberant enim illi omnes affectus, omnesque passiones, ut nisi vellet, & quando vellet, non sentiret) sed tristabatur, quia voluit, & fleuit quia voluit. Fleuit autem propterea, ut internam eius compassionem agnosceremus. Sed quando fleuit? Tunc scilicet, quando maxima a populo illi fiebat reuerentia, occurrente cum palmis & laudibus, acque divinos illi honores offerente. Nam sternerant ei vestimenta sua exeuntes in via, simulque ramos sternerant oliuarum, clamantes Domino, & Salvatori mundi, hosannah, id est, Domine saluum nos fac obsecro. Id autem faciebat turba, quia miraculum illud audierat magnum, quod de monumento Lazarum quatrinduanum mortuum ac sepultum Dominus resuscitauerat. In hoc itaque magno honore, quae illi turba

Luc. 19.
Ioan. 12.
Matth. 21.
Luc. 19.
Matth. 21.
Ioan. 12.
Ioan. 11.

Lucæ 21.

occurrentes offerebat, in communi omnium læticia humilis Iesus nec de honore sibi gaudebat oblato, nec laudibus delectabatur hominum, sed salutem meditabatur animarum. Quo simul nos doceret, nihil in laudibus confidere hominum, quandoquidem & hi qui hodie Christo honores offerebant, paulo post contra eum clamabant atque ad mortem crucis illum postulabant. Voluit nos quoque intelligere omnem læticiam huius mundi esse breuem & aspernendam.

Quia si cognouisses & tu. Et quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.

Loqui truncare quibus solitum sit.

Vtitur Dominus Iesus gestu & modo mœrentium, qui tristitia & mœrore pleni truncatis verbis dolorem indicant cordis, & sententias exprimunt tristes. Verbi gratia, ut grandi mœrore obrutus quis dicat: Heu prauuldebam. Utinam tunc locutus essem. Iuste hoc euenit. Vbi multa ad sententiam rei & perfectum sensum pertinentia subaudiuntur quidem, sed non exprimuntur: pauca tamen effunduntur, unde concepti doloris vulnus, & quid velit dolentis animum conijciamus. Hoc modo loquitur hic Dominus ut plura te subaudire oporteat: Quia si cognouisses & tu, vrbs scilicet incredula & exultans, quod tibi est euenturum, pariter mecum feres: nunc verò gaudes & lætaris, quia in hac die tua, hoc est, in tempore breui vitæ tuæ, quæ diei vix similis est, ea tibi eueniunt, ea amplecteris, in his gaudes, quæ sunt tibi ad pacem temporalem fallacem, atque ad iucundam quietem: ideo rides, exultas, tripudias quæ nescias futurorum. Si autem scires quæ ego scio tibi ventura, feres mecum, nec gauderes. Nunc verò quia nescis quæ abscondita sunt ab oculis tuis mala tibi ventura, ideo hæc te modo non contristant. Causa itaque præsentis lætitiæ ignorantia est futuri mali: qui non cogitas etiam Dei offensionem vel præteritam, vel præsentem, aut futuram, ideo non doles, non plangis, non te corrigis. Scriptum namque est:

Eccl. 2. Quia non cito profertur contra malos sententia, absque vilo timore filij hominum perstrant mala. Hæc futurorum ignorantia apud illos erat, qui dicebant: Venit fruamur bonis quæ sunt, & vtamur creatura tanquam in inuentu e celeriter. Quam tamen ignorantiam suam, imo temeritatem tarde nimis postea plangunt iam in inferno constituti, & in iudicio plangent extremo, dicentes:

Sapient. 2. Quid profuit nobis superbia, aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Fleuerunt itaque errorem suum sed tardius quam oportebat, quia tempus prætererat miserendi.

Eccl. 2.

Sapient. 2.

Sapient. 5.

Quia venient dies in te, & circumdabant te inimici tui vallo. Et circumdabunt te, & coangustabunt te vndique: & ad terram profertent te, & filios tuos qui in te sunt.

Matth. 23.

Prænuñciat mala Dominus, quæ Hierosolymitæ erant peccatis suis exigentibus passuri per oblidionem & excidium ciuitatis. Sæpè præmoniti fuerant per prophetas, & per Christum, sed non poenitentes tandem poenas dare coacti sunt. Nam quotquot missi fuerant ad eos prophætæ, fere omnes ab illis sunt intercepti. Quamobrem dicebat illis Christus: *Hierusalem, Hierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties velis congregare*

Liberum arbitrium hominis quantum valcat.

gere filios tuos, quem admodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluit? Quae verba si bene discutiuntur, videbis quantum hominis praeualeat liberum arbitrium, praesertim in malo. Christus vult congregare Hierosolymitas, sed non potuit. Quare? Quia noluerunt eum sequi, noluerunt eum recipere. Ipse autem, licet posset, neminem vult cogere non volentem, quia vnicuique suum relinquit liberum arbitrium. Potest itaque homo suo libero arbitrio abutens se impedire, potest obicem gratiae Dei opponere: non potest autem ad salutis statum, aut ad Deum se convertere, & eandem obtinere, nisi Dei adiutus gratia. Cum ergo Iudaeis obtulisset gratiam, vocans eos & convertere cupiens per multos nuncios ad illos missos, neminem illorum audierunt. Venit ipse tandem, ut in parabola habetur Evangelica de cultoribus vineae, & occiderunt eum, non parentes illi, quamvis Dei esset Filius eorumque Dominus. Itaque voluit eos congregare Christus, & ad misericordiam recipere, consentire ei noluerunt: ideo satis diu post omnia eorum peccata ad poenitentiam expectati sunt. Verum cum nulla sequeretur poenitentia, tandem calamitas Iudaeis & exterminans super eos inducta est. Veniunt enim Romani, Vespasianus & Titus eius filius missi à Tiberio Caesare ad vastandam Iudaeam, quia rebellauerant. Non autem putandum est, quia Romani intulerunt Iudaeis cladem illam maximam, vltimumque gentis excidium, quod propterea à Domino non sit eis illata plaga. Quisquis enim minister fuerit iustitiae diuinæ, & propter quancunque etiam causam is qui minister est, id fecerit, aut quamvis Dei zelum ac notitiam habuerit, nihil refert. Nouit Dominus & peccatores punire, per quoscunque id fiat. Nouit vnicuique sua mala reddere in finem suum per quancunque vult media. Hoc modo enim olim afflixit Iudaeos rex Babylonis Nabuchodonosor tempore Zedechiae regis, quos captiuos abduxit in Babylonem: in quo minister ipse adeo fuit diuinæ iustitiae, ut seruum suum Deus illum vocaret, propterea quod eos qui castigandi erant, castigabat, quamvis Nabuchodonosor in hoc non diuinæ voluntati aut ordinationi, sed suae crudelitati scire decreuisset. Dominus autem illum, quem prohibere potuisset, permisit ut suam impleret tyrannidem in Iudaeos, quo ea quae Iudaei in Deum commiserant peccata, affligente Nabuchodonosor castigarentur. Sic modo quoque seuitiam Romanorum vertit in Iudaeorum castigationem. Praenunciat autem eis futuram calamitatem, additis simul lachrymis veritatis & prophetis testibus. Venient, inquit, dies quo circumdabunt te inimici tui vallo, id est aggere (tres enim Romani aggeres ad capiendam Hierusalem fecerunt) & coangustabunt te vndique, ut nemo ingredi aut egredi sub obsidione poterit. Tanta tunc calamitas intus fuit obsessis, tanta improbitas famis, ut obsessi corrigias & calceamenta manducarent. Parentibus filij, filijsque parentes ex ore cibum rapiebant. Matres quos genuerant, infantes manducabant. Erant nihilominus in ciuitate latrocinia, pestis, fames, dissidia, factionesque ciuium & omne malum. Moriebantur ex fame homines, & mortuos sepeliebant iamiam morituri: nam inedia & fame consumpti, mox super cadavera sepelienda, in eundem tumulum erant ruituri. Congregata enim tunc fuit hominum multitudo ex vniuersa Iudaea, Galilaea & reliquis Israel quae ad festum conuenerat Paschae, quanta

Math. 21.

Ioseph. lib. 7. de bello Iudaeico cap. 1. & sequentibus.

4. Reg. 19.

Hier. 5. Nabuchodonosor vii minister fuit diuinæ iustitiae.

Calamitas quae in obsidione Hierusalem fuerat.

ante hac nunquam. Hæc ibi vniuersa hominum multitudo conclusa est, & infra muros coangustata. Hæc omnia illis Christus prædixit. Et ad terram, inquit, prosterne te Romani, ædificia destruentes, & filios occidentes.

Et non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quòd non cognoueris tempus visitationis tuæ:

Obfisionis illud tempus sub Vespasiano & sub Elia Hadriano significat, quorum prior ciuitatem destruxit, posterior verò vniuersa etiam relictæ per Titum, & interim reædificari cœpta, funditus demolitus est. Causam autem hinc tantæ calamitatis significat. Eò quòd non cognoueris tempus visitationis tuæ. Ac si diceret: Ideo hæc mala sustinebis, quia prophetas meos ad te missos occidisti, & me quoque occides, ac A postulos meos, reuens intelligere, quod ad salutem tuam omnes te visitare, reducere & instruere venerimus, tam grauiam mala rependens pro charitate tanta & proficijs, malitia te excitante. *Miluius ait Hieremias, in calo cognouit tempus suum sicutur, hirundo & ciconia, uoluerunt tempore uentus sui: populus autem meus non cognouit iulium Domini.* Et Esaias: *Cognouit, inquit, hos possessorum suum & asinus præsepe domini sui. Israel autem me non cognouit.* Scis ex libris tibi Missam venturum. Ecce uenit tibi, quomodo tibi venturus nunciatus est per Zachariam: *Dixit filius Sion, Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus, sedens super asinum.* Quare non credis in eum? Inexcusabilis es Iudææ. Feci enim opera quæ nemo alius, & quæ homo solus non potuit facere: hæc testimonium perhibet de me, quod Filius Dei sum. Hanc autem calamitatem, quam passuri erant Iudæi, in Daniele quoque legimus prædictam. Ille enim à Gabriele sibi scribit nunciatum in hæc uerba: *Scito ergo & animaduerte ab exitu sermonis uirtutum adificetur Hierusalem, usque ad Christum ducem, hebdomades septem, & hebdomades sexaginta duas erunt. Et rursus adificabitur platea & muri in angustia temporum (post reditum scilicet ex captiuitate Babylonica.) Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur Christus, & non erit eius, id est, Christi, populus, qui eum negaturus est. Et ciuitatem & sanctuarium dissipabit populus cum duce uenturo, scilicet cum Vespasiano & Tito. Et finis erit uisitas, & post finem belli statuta desolatio. Hæc desolatio in hunc usque diem apud Iudæos perseuerat.*

Et ingressus in templum cœpit eicere uendentes & ementes, dicens illis: Scriptum est, Quia domus mea, domus orationis uocabitur. Vos autem fecistis illam speluncam latronum.

Mox ubi intrauerat ciuitatem Dominus, domum Patris sui accessit, à sanctuario scilicet incipiens purgationem facere peccatorum. Erant enim propter auaritiam phariseorum & sacerdotum in anteriori atrio templi omnia hostiarum genera constituta uenalia, quo hi qui à longè uenerant, ne hostias adducere, propter itineris longitudinem poterant, sese haud excusare, quin offerrent, possent. Posuisse præterea referantur numularios, qui pecuniam egenis mutuarent, aut cambirent, quo maior esset quaestus hostiarum sacerdotibus. Contigit autem, ut assolet in huiusmodi negotiationibus, fieri contentiones, rixas, aut etiam fortasse percussiones. Quare Christi

Lucæ 11.
Matth. 13.

Hierem. 2.

Esaiæ 1.

Zacha. 9.

Ioan. 15.

Daniel. 9.

Esaiæ 56.

Auaritia phariseorum quanta fuerit.

Matth. 21.

stus turpem hunc quæstum in loco sacro Dei honori dedicato execratus, mentas nummulariorum & cathedras columbas vendentium euertit. Bis Dominus Iesus hunc zelum contra huiusmodi negotiatores in templo exhibuit. Primo eiecit vendentes huiusmodi & ementes circa primum Pascha Iudaeorum, quo post suam prædicationem Hierosolymam ascenderat, & vbi iam aquam mutauerat in vinum, de quo scribit Ioannes. Secundam eiectionem fecit in Dominica, quam nos vocamus in ramis palmarum, de qua eiectione refert Euangelium præsens. Refert autem Ioannes quoddam quasi flagellum de funiculis fecerit, quo illos eiecit. Vnde miratur fortasse quispiam: Quomodo tanta auctoritatis homines, tantaque populi multitudo, sacerdotes quoque superbi id sustinuerint ab homine (vt putabant) simplice & paupere? Dicendū: Dominus Iesus non solum eiecit eos ex templo, & nummulariorum æs effudit, cathedrasque euertit vendentium, vt homo: sed terruit eos etiã virtute diuinitatis. Ideo etiam verisimile est, fulgorem tunc quendam diuinum in eius vultu atque radium terrificum apparuisse, cuius aspectu terrentur iniqui, ab iraquæ compefcerentur.

Et erat quotidie docens in templo.

Christus hoc die & sequenti, tertiaque die quotidie à manè vsque ad vesperam prædicabat in templo, assiduitatem prædicandi circa finem exhibens vehementiorem.

Docuit autem nos hic Christus locis sacris, non contumeliam, sed reuerentiam exhibere. Multifaria namque irreuerentia loco fit sacro: Primo, in loco sacro malè viuendo, vt faciunt religiosi quidam iniqui, & mali sacerdotes. Vnde scriptum est: *In terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini.* Secundo exhibetur irreuerentia, si prophanis vñibus locus sacer applicetur. Quocirca scribit Marcus, quod non sinebat Dominus Iesus, vt quispiam vas transferret per templum. Tertio, templum Dei polluendo. Vnde Psalmista: *Polluerunt templum sanctum tuum.* Legimus Pompeium, qui in omnibus bellis fuit fortunatissimus, postquam ipse & eius milites in porticum templi posuerunt equos suos, templum Domini prophanantes, nullam post hac victoriam obtinuisse, sed hostibus semper succubuisse. Quarto, in loco sacro proximum ledendo, vt hominibus verberando, vulnerando, aut cuiuspiam res sibi aliènas auferendo, quomodo Heliodorus pecuniam depositam alienam rapere moliebatur, sed insigni à Domino fuit plaga correptus. Quinto, fit contumelia loco sacro, vbi imagni, altari aut sacris vasis in altaris maximè ministerio deputatis fit contumelia. Quod Iulianus fecit apostata, qui super pallas & corporalia & incalices minxit, aluumque purgans, fecidauit. Qui suo merito grauiter mox punitus est à Deo. Huc locandi etiam hi sunt, qui Eucharistiam indignè, aut sumunt, aut alijs ministrant constituti in mortali peccato. Hi enim non solum templo, sed etiam Domino templi iniuriam ac contumeliam faciunt grandem. De hoc Paulus scribens ad Hebræos: *Irritam, inquit, que legem faciens Moysi sine miseratione duobus aut tribus rebus moritur.* Quanto deteriora mereri putatis supplicia eum, qui Filium DEI pedibus conculcauerit? Christum conculcare, est ipsum irreuerenter & indignè sumere.

AAAA 4. Charis-

Marc. 11.

Christum negotiatores expulsi ex templo. Ioan. 2.

Lucæ 19. Matth. 21. Marc. 11. Ioan. 2.

Irreuerentiã in loco sacro multifario fieri.

Esaie 26. Marc. 3.

Psalm. 78.

Exemplū de pompeio templo Domini prophanatore. i. Mach. 1.

Iuliani apostate in sacra impietas.

Hebræo.

T. V
21

Mors semper
& vbiq; ho-
mini suspi-
ca habenda.

Charissimi filij, præmeditemini futurum Dei iudicium, incertam horã mortis, mortem ipsam certissimam, quæ rapiet vos, quocunq; inuenierit vos loco. Alius in lecto, alius in campo, alius in ludo, alius in aquis, alius in bello moritur. Propterea in omni loco, in omni tempore mortem habetis suspectam. Nec inueniri vlllo modo patiamini vos in statu, in quo si mors subito irrueret in vos, non possētis saluari. Hoc est, caueatis, vt mortem corporis, imo incomparabiliter magis mortem animæ, caueatis mortale peccatum. Quod si incideritis, non patiamini, si fieri potest, ad momentum vt in illo perseueretis. Quapropter illico ad Deum festinate misericordiam postulare, pœnitementi, lugete, castigatē iniquitatem vestram, & firmo proposito, st atutaquē sententia vos renouate, quasi modò incipientes, quasi modò geniti, vt tanquam in nouitate vitæ quasi nunc incipientes ambuletis. Si in gratia Dei reconciliari Deo mortui fueritis, nihil vobis aut genus, aut conditio nocebit mortis. Iustus enim quacunque morte proccipatus fuerit, in refrigerio erit. *Preciosa enim in conspectu Domini est mors iustorum eius.* At verò contra, quomodocunque moriantur iniqui, est mors peccatorum pessima. Non igitur timeatis mortem, sed vt bonam habeatis vitam, satagite. Dominus autem noster Iesus Christus vos illuminet, vos confortet, vos regat & possideat, atque in regnum suum vos sempiternum perducatur, qui est benedictus in secula, Amen.

Roman. 6.
Sapient. 4.
Psalm. 115.
Psalm. 31.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

De Christi fletu, quomodoque nos tempus visitationis aduertere, & mortem præmeditari decet.

Fletus Christi
quid nos
doceat.

Videns Iesus ciuitatem, fleuit super illam dicens: *Quia si cognouisses & tu. Lucæ XIX.* Non hac tantum vice Dominum fleuisse legimus, sed sapienter fuisse verò nonquam. Quo indicare voluit tempus hoc vitæ nostræ standum, quàm gaudendum, modo tristitia sit sancta & salubris, Deoq; accepta. Itaque Christus quinquies fleuisse putandus est. Primo, fleuisse creditur ex compassione miseræ nostræ infans mox natus. Siquidem tunc fleuisse dicitur more omnium infantium: quorū prima est emissio vocis ploratus. Christus igitur, quia naturæ nostræ veritatem assumpsit, conformasse se nobis, vt canitur in Ecclesia, creditur, vt illud Sapientie dicitur possit: *Primam vocem similem omnibus emisit plorans.* Fleuit autem miseriam humanæ conditionis, in quam homo cecidit per peccatum. Consideretur status noster, qui in paradiso nobis fuit datus, & consideretur status ille, in quem peccando cecidimus, quem & modò sustinemus, & videmus nunquid non fleu digna sit miseria nostra. Olim omnia quæ in nobis erant quæta, subiectaq; Deo in pace & in tranquillitate creata, obediabant nobis: nulla creatura lædebat nos: eramus incorruptibiles & immortales, hoc est, potuimus non corrumpi, non lædi, non infirmari, non mori. Amauimus bonum, nec erroribus eramus, aut ignorantijs & delictis subiecti. Sed heu experimur omnes, quomodo nos hodie sentimus ad bonum pigros, duros, rebelles, frigidis, ad malum pronos, ignorantes, concupiscentijs malis & ten-

Quinquies
Christum
fleuisse.
Lucæ 19.
Sapient. 7.

& tentationibus plenos, infirmitatibus subiectos. Et quis mala omnia quæ nobis occurrunt, enumerabit? Fleri & plangi possunt, enumerari non possunt.

Fleuit itaque tunc Dominus Iesus, non propter se, sed propter nos: ipse enim peccatum non habuit, nec carnem peccati, nihilo minus tamen pertulit humanas infirmitates, quæ sunt sine peccato, ut famem, sitim, calorem, frigus, pauorem, lationem, vulnera, dolores, & mortem, quia voluit, & quantum voluit, & quando voluit propter nos. Sic propter nos fleuit, quo nobis flendum ostenderet. Quare flendum? Non quod calorem & frigora toleramus, non quod paupertatem, exilium, carceres, persecutionem, aut mortem sustinere habemus, sed quod in hac vita Deo non subditi sumus, quod continuè peccando ipsum offendimus, quod in ignorantia & erroribus ambulamus, quod nulla nobis est constantia voluntatis bonæ, quod dona Dei in nobis destruimus, quod Dei abutimur beneficijs, quod nimia est nobis infirmitas animi, quod nulla fortitudo, nullus ad Deum amor, infinitaq; alia, quæ ut plangantur operæ precium est. De hoc fletu Christi dicit Bernardus. Fleuit Christus, sed non ut cæteri. Sed cur non ut cæteri? Illi enim flent ex passione, sed Christus fleret ex compassione miseræ nostræ. Secundo fleuit Christus ex dilectione. Fleuit enim super Lazarum mortuum licet paulo post resuscitandum. Fleuit autem videns amantissimam atque fidelissimam quoque suam discipulam, Mariam Magdalenam flentem. Quo discimus non illicitum esse, horum qui nobis amici fuerint ac necessarij, mortem flere, modò non fuerit intemperantia, immodestiaq; quæ prebeat in alijs vilioribus, aut necessarijs impedimentum. Tercio, hic fleuit super ciuitatem. Fleuit autem non quod murorum, ædificiorumq; destructionem, aut vrbs plangeret excidium, sed quia cæcitatem, mortemq; doluit animarum. Ambulabant enim habitatores Hierusalem, iuxta verbum Sophon. 1. vt cæci, quia Domino peccauerunt. Satis enim erant per prophetas præmoniti, sed credere noluerunt. Nam excidium hoc quoq; Mich. 3. prædixit illis: *Sion quasi ager arabitur, & Hierusalem quasi acervus lapidum erit, & mons templi in excelsa sylvarum.* Docuit autem nos flere pericula animarum, puta tam peccata nostra propria, quàm aliena. Ad quod hortatur etiam Augustinus, dicens: Sunt ne in te viscera humanæ compassionis, qui plangis corpus à quo recessit anima, & non plangis animam, à qua recessit Deus? Vellet quidem pietissimus Dominus nò opus fore, ut virgam sentiremus, vellet nos omni esse tempore consolatos, si nobis ita expediret. Nos enim quamuis ratione præcellimus, sumus tamen pecudibus circa ea, quæ carnis sunt, insipientiores. Quare ut pastor suum gregem minat, arcer, regit, & custodit, ita nos Dominus ducit, protegit, cædit quoque, & impellit nos ad bonum. Non est voluntas eius, ut moriamur in peccatis nostris, nec ut æterna nos plectat morte. Sed nostri cupit misereri, ideo virga nos visitat, ut ad viam reducat, à qua hallucinati sumus. Beneficium igitur est maximum, si à Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. Videtis enim quàm paternè suos castigat filios, quando super obduratos quodque fleret peccatores, quod iustitia sua, & illorum meritis exigentibus cogitur eos abijcere atque damnare, qui tamen adeo multifariam inuitati ad il-

BBB lum

1. Pet. 2.

Flendum cur
sichomai.

Bernardus.

Ioan. 11.
Christus cur
super Lazarum
fleuit.

Luc. 19.
Super ciuitatem
cur fleuit
Christus.

Sophon. 1.

Mich. 3.

Animarum
pericula esse
plangenda.
Augustin.

1. Cor. 11.

T. V
21

Esaia 1.

Augustio.
Christo super
Iudam fle-
uisse.

Ioan. 3.

Prælatorum
ruina cur ma-
ximè sit de-
stenda.

Hebræor. 5.

Documenta
Euangelij
huius quæ
sunt.

Prælati bo-
nus ac zelo-
sus quomo-
do subditorum
peccata de-
ficit.

Ezech. 14.
Prælati
quando ani-
mam suam li-
beret monè-
d, subiecto:

lum accedere, vt saluarentur, noluerunt. Naturæ diuinæ proprium est, præcipueque competit ei misereri, & parcere. Proinde, quando damna, aut punit reprobos Deus, quasi rem sibi alienam agit. Quod per Prophetam nobis insinuat, vbi de his qui se corrigere volebant, cordeque obdurauerat, Dominus dicit: *Heu consolabor super hostibus meis, dolorem exprimès quòd hostibus suis vltionem cogere tur inferre.* Quarto, vt Augustinus refert, Christus super Iudam fleuit. Quamuis autem nulla certa hoc probetur scriptura, potest tamen dici, quòd aliquo modo hoc insinuat Euangelista Ioannes. Nam quum Dominus Iesus dixisset post lationem pedum discipulorum: *Ego scio quos elegerim, sed vt adimpletetur scriptura: Qui manducat mecum panem, leuabit contra me calcaneum suum,* sequitur paulo post: *Quum hæc dixisset Iesus, turbatus est spiritu, & protestatus est, & dixit: Amen amen dico vobis, qui vnus ex vobis tradet me.* Potest autem intelligi, quòd ruina prælatorum & magnorū, propterea quod vehementer hæc non solū illis, sed omnibus etiam nocerent, maximè stenda est. Grauem enim plagam ferit gregi, vehemensq; infert scandalum, quando prælatus, aut is qui in opinione habetur sanctitatis, manifestum aut graue cadit peccatum. Quinto, Christus fleuit in cruce. Quem sicut Apostolus Hebræis scribens: *Qui in diebus, inquit, carnis sue preces, supplicat onesque ad eum qui posset illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reuerentia.* Sed ad huius Euangelij sermone reuertamur. Neque enim eruditione caret hoc Euangelium. Ita que Dominus Iesus fleuit hic pro his qui ridebant, pro gaudentibus tristabatur, & pro his qui sui curam abiecerant, sollicitudinem agebat. Flebat pro his, qui eius lachrymas deridebant. In hoc autem figurabat personam boni Prælati, qui subditorum suorum cladem suam æstimans, peccata, pericula, damna, ærumnas, infelicitatem, perditionemque eorum dælet. Maximè autem hic Prælatus figuratur zelosus, qui post omnem diligentiam suam contemnitur, cuius monita spernuntur, cuius diligentia, ac vigilantia deridetur, qui cum nullum ex se videret sequi fructum, non aliam habet consolationem, nisi vt pro subditis suis apud Dominum ploret. Fleuit autem Dominus mala futura super Hierusalem, sed multo plus causam fleuit, propter quam erant hæc mala vrbi ventura. Quid enim nocuisset vrbi peccata & demerita, sed innocentes hæc paterentur? Secundo optat eos quoque suam infelicitatem, & infortunatam fortunam agnoscere, periculaque præmeditari, vt dum tempus est, possint ea si velint, præcauere. Nihil enim illis profuit Christum illorum flere damnationem: sed si ipsi quousque fleuissent, potuissent Dei iram à se auertere, aut saltem ita reconciliare, vt illa etiam paterentur, ad suorum peccatorum purgationem, ad æternamque salutem pateretur. Quomodo igitur sollicitudo & stetit nihil profuit Christi illis, qui seipfos non flebant, ita boni Prælati sollicitudo, nihil illis confert, qui sua sponte inique volunt. Prodest quidem Prælati, si, vt in Ezechiele habetur, Domino loquente ad impium eius denunciauerit iram, gladiumque venturum prænuiciauerit, quia liberat animam suam pælor, quod malum futurum illi prænuiciauit. Porro subditus præmonitus, si non custodierit se, nec monentem audire voluerit, morietur in peccato suo.

fuo. Pastor igitur animam suam saluabit, nec subditi sanguis de eius manu requiratur. Consoletur itaque pastor se, si non auditur, aut si ipsius diligentia contemnitur, quandoquidem neque melior, neque dignior est Christo, cuius sermo non semper fecit fructum. Causam huius dicebat Iudæis: *Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* Tertio etiam instruimur de tempore visitationis nostræ, atque illud obseruamus. Tota vita nostra hoc tempus complectitur. Ideo nulla est hora negligenda, nullusquæ dies, quandoquidem quotidie à Domino visitamur. Quicquid agit circa nos, quicquid super nos venire permittit, visitatio est Domini. Quare quæcunque tibi eueniunt, non aliter quàm à manu Domini accipias. Et dum aliquid tibi acciderit noui, mox cogita, siue triste id fuerit, siue lætum, visitationem esse Domini. Intellige munus hoc tibi missum à Deo, per quod magis quàm ante illi placere studeas. Certissimum autem tene nullum vnquam patrem adeo fuisse sui filij amantem, nunquam filio suo tam bene voluisse, nec filij adeo desiderasse profectum, quàm desiderat Pater cælestis, ut filij sui à se creati, à se redempti, sibiq; adoptiui, bene, iustè, pieq; ac sanctè viuant. Quarto, frequens nobis esse debet mortis memoria. Huius enim meditatiuæ delectationes aspergit, & amaricat sensuales. Ea autem quæ de excidio referuntur Hierosolymitano, spiritualiter etiam contingunt homini morienti. Moriens enim aut moriturus illud dicere potest Iob: *In memetipso marcescit anima mea, & possident me dies afflictionis.* Siquidem homini, præsertim peccatori morienti, mirabilis occurrit angustia, variæque aduersitas. Circundabunt tunc animam egredientem inimici eius vallo.

Vallus, seu agger ille, triplex est peccatorum angustia. Anguntur enim de peccatis cogitationum siue cordis, de peccatis operis & omissionis. Horum peccatorum, quæ olim non reputabat, accusatrix tibi nunc aderit conscientia, & ex omni parte animam circundabit molestia. Erit autem tunc iudicium Dei, ut qui toties & tantum tempus visitationis suæ neglexit, contempsitq; Dominum, post peccata sibi æque gratiam suam offerentem, ut in extremo quoque tunc nihil à Deo speret, nihil roget, nihil impetret. De hac animæ obfusione dicit Ionas: *Circundederunt me aque vsque ad animam, abyssus vallauit me.* Ad hæc circundabunt demones peccatricem animam, ut in libro Sapientie scribitur: *Personæ tristes apparentes pauorem illis præstabant.*

Angustabunt itaque miseram animam inter vitam & mortem, inter fidem culpæ & intium pœnæ, ut nesciat quo se vertat. Nam intus sentit conscientiam se accusantem, iuxta se demones terrentes. Si etiam se conuertere voluerit ad Deum, non inuenit eum, hoc est, non cogitat eum clementem, benignum & misericordem, sed durum & inclementem, quia à demonibus conuictus ad desperationem impellitur. Deinde, inquit, inimici ad terram prosterne te. Ad terram prosterne te homo moriens, quia corpus terræ traditur, anima verò peccatoris sepelitur in inferno. Vnde in Hieremia dicit Dominus: *Dabote in manu quarentium animam tuam, & in manu eorum, quorum tu formidas faciem. Et filios tuos, qui ante sunt, inquit, ad terram prosterne te.*

BBB 2 Opera

Hierem. 31.

Ioan. 8.

Quomodo homo quæsitus à Deo visitetur.

Excidium Hierosolymitano quomodo spiritualiter contingat homini morienti. Iob 30.

Vallus triplex quo anima peccatrix circundatur quis.

Ionas 2.

Sapient. 17.

Angustia animæ peccatricis mortis quanta.

Prosterne ad terram me. Hæc quid.

Hierem. 22.

T. V
21

Opera vt filiorum nomine signentur.

Eccle. 9.

Amos 9.

Genes. 11. Turrim Babel quomodo construat peccator.

Matth. 23.

Psalm. 111.

Psalm. 45.

Consilium optimū quomodo homo bene possit mori.

Eccle. 9.

Ioan. 11.

Mortem qui non habeat timere.

Apocal. 7.

Matth. 9.

Rom. 8.

Opera hominis sunt concepta proles in voluntate, & enata in actione ipsa. Mala igitur opera tua, genimina tua mala, & foetus tui sunt. Hi ad terram proferrentur, quia nihil in eis est, quod caelestia petat. Modo igitur quocumque potest manus tua, instanter operare, quia nec opes, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud Inferos, quo tu properas. Est enim anima tunc peccatrix adeo ad terram prostrata, vt nihil aliud, quam poenas & praesentes & futuras mortis formidolosa cogitet. Heu quo diuertet anima peccatrix aut quo effugiet? Apparere namque erit intolerabile, latere impossibile. *Non est, ait Amos Propheta, fuga eis: & qui fugerit ex eis, non saluabitur.*

Et non relinquent in te lapidem super lapidem. Homo peccator hic contra Deum murum aut turrim Babel construit, dum vnam cogitationem alteri coniungit, atque calce malae delectationis non aliter atque lapidem lapidi conglutinat. Verum, quando illa aduenerit hora, omnia disperdentur. Peribunt consilia, frustrabuntur voluntates. Nihil iam restabit, nisi quod audient: Exite, exite, obuia me. Cui? Irato Domino, irato Iudici, implacato Domino, à quo audient durum verbum abiectionis, & maledictionis, quia dum sani essent, ab auditione mala timere nolabant. Noli igitur in illud tempus contritionis, poenitentiae, conuersionisque exercitia differre, quia tunc tanta erit turbatio animae tuae, vt minime salubre quid, tunc, si poenitentiam vsque in illam distuleris horam, possis cogitare. Scriptum namque de illa hora est: Exibit spiritus & non reuertetur ad terram suam. In illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Quicquid statum in vita, & in hanc horam distulisti, hac hora peribit, quia non est tunc tempus consultationis & deliberationis, sed reddendae rationis. Nullum igitur aliud est consilium efficacius, vt si bene & tranquille velis mori, bene viuas. Iam igitur omni hora, omni momento Deo fidelis assiste, atque in eius gratia perseuera. Non potes habere certitudinem, sis ne in gratia Dei necne: quandoquidem nemo scit, an amore, odiove dignus sis, sed sufficit tibi, vt nihil mali in te scias, quod contra Dei foret praecipuum, quod te extra gratiam Dei te constituat. Nam haec in te si deprehenderit, paratum te esse oportet, quaecumque facienda facere, quaecumque subeunda subire, quo gratiam Dei recuperes. Charissimi, igitur nolite tempus vobis datum ad bene operandum negligere, nolite poenitentiam ad vitae finem differre. Modo ambulate dum lucem habetis gratiae, modo, dum tempus est gratiae, Deo vos reconciliate, modo denique visitationem vestram respicite, atque diuinæ inspirationi obtemperate, vt læti atque felices moriamini. Non habent timere mortem, qui in vita dum sani essent, dum adhuc peccare potuissent, sunt reconciliati Deo, exuerunt peccata sua, & sordidas vestes veteres, resumpserunt nouas, quas dealbauerunt in sanguine agni. Non enim olim candida, dum in peccatis viuerent, habuerunt vestimenta, quia in innocentia non persisterunt, sed sordida. His itaque ablatis, his in cruce roseo Iesu Christi dealbatis ac mundatis, non habes tibi timere mortem, sed confide & crede omnia peccata tua dimissa. Te ipsum quocumque formidas, discute, interroga te, an peccatum diligas, placeat ve quod fecisti, id quae secundum rationem. Nam in sensualitate sola si phantasiae inique voluntantur, aut te impugnent, non erit propterea damnatio tibi, qui es in Christo.

sto Ies
fisse,
Deum
prese
mib
cum
Hæ
pecca
te, no
nobis
vita
tre &
DO
I
quia r
hoc v
bis m
Jacob
tino v
vocat
sum ra
I
A
refell
spirit
bis lo
niam
& mo
deniq
rectio
more
ter po
repre
entiss
beneu

sto Iesu. Nam si non placeat peccatum, sed optares illud nunquam te admisisse, pœnitet quæ te, quod vnquam peccaueris, quodve vnquam offenderis Deum: deinde propositum tibi constans est abstinendi ab omni peccato, presertim mortali: tertio, parata voluntas ad obediendum Dei mandatis omnibus, & sequendam eius voluntatem securè potes te confidere esse amicum Dei.

Hæc enim tria in gratiam Dei constituunt hominem: Dolere de omni peccato, velle cauere & continere se ab omni peccato, & Dei præcepta diligere, nolleg transgredi, sed his obedire. Dominus noster Iesus Christus hæc nobis largiatur, vt nunquam in nobis hæc non inueniantur, vt sic in hac vita Christo soli viuamus, ne in morte ab eodem separemur, qui cum Patre & Spiritu sancto est benedictus in secula, Amen.

In gratiam
Dei hominẽ
constituenda
tria quæ.

DOMINICA XI. POST DOMINICAM S. TRINITATIS, Epistola B. Pauli Apostoli I. ad Corinth. XV.

Notum vobis facio Euangelium, quod predicauit vobis, quod & accepistis, in quo & statis, per quod & saluamini: Quæ ratione predicauerim vobis, si tenetis, nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis in primis, quod & accepi, quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, & quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die secundum scripturas, & quia visus est Cepha: & post hoc vndecim. Deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent vsque adhuc, quidam autem dormierunt. Deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus. Nouissimè autem omnium tanquam abortiuo visus est & mihi. Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratia autem Dei sum id quod sum: & gratia eius in me vacua non fuit.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Apostolus Corinthios intellexerat perperam à quibusdam pseudoapostolis instructos, aut seductos potius, vt de mortuorum dubitarent resurrectione, existimantes neminem resurrecturum. Quem errorem refellere cupiens Paulus Apostolus, eisdem scribit hoc modo: Hactenus de spiritalibus donis vobis differui, modo verò commendo, clariusque vobis loquens idem manifesto Euangelium, quod non est vobis nouum, quoniam iam dudum hoc vobis predicauit. Quod recepistis quoque credendo, & mores ac vitam vestram secundum hoc Euangelium instituendo: in quo denique statis perseverando. Hoc autem dicit de his, qui adhuc in fide resurrectionis persistebant. Neque enim omnes erant seducti. Hoc autem suo more facit Paulus, qui humano ingenio suo & prudentia, quibus excellenter pollebat, vehementer ad Christi gloriam utebatur, applicans consilia, reprehensiones & argumenta, quibus potuit modis prudentissimè, congruentissimè, vt efficaciter persuaderet. Ideo hic pari modo quoque captat beneuolentiam ab his, qui erant adhuc in fide resurrectionis perseverantes,

BBBB 3. yerba